Valtioneuvoston kirjelmä (U51/2018) eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (Sähköiset kuljetustiedot eFTI) COM(2018)279 final

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta 12.9.2018

Liikenne- ja viestintäneuvos Anne Miettinen

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Ehdotuksen tausta ja tavoitteet

- Tavoitteena
  - tavaraliikenteen ja logistiikan tehokkuuden kasvattaminen ja hallinnollisen taakan pienentäminen
  - jäsenmaiden viranomaiset hyväksyisivät sähköisen kuljetusinformaation kaikissa kuljetusketjun vaiheissa ja kaikissa liikennemuodoissa EU-alueella silloin kun yrityksiltä vaaditaan tietoa toiminnan lainmukaisuuden todistamiseksi
  - järjestää pääsy tietoon viranomaisille yhtenäisellä tavalla jäsenmaissa sekä tietojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuus yritysten ja hallinnon välisessä tiedonvaihdossa
- Haasteena hajanainen lainsäädännön viitekehys ja viranomaisten vaihtelevat käytännöt sähköisten dokumenttien/informaation hyväksyntään ja yhteentoimivuuden puutteet tietojen vaihdossa (tietojärjestelmät ja tiedot)

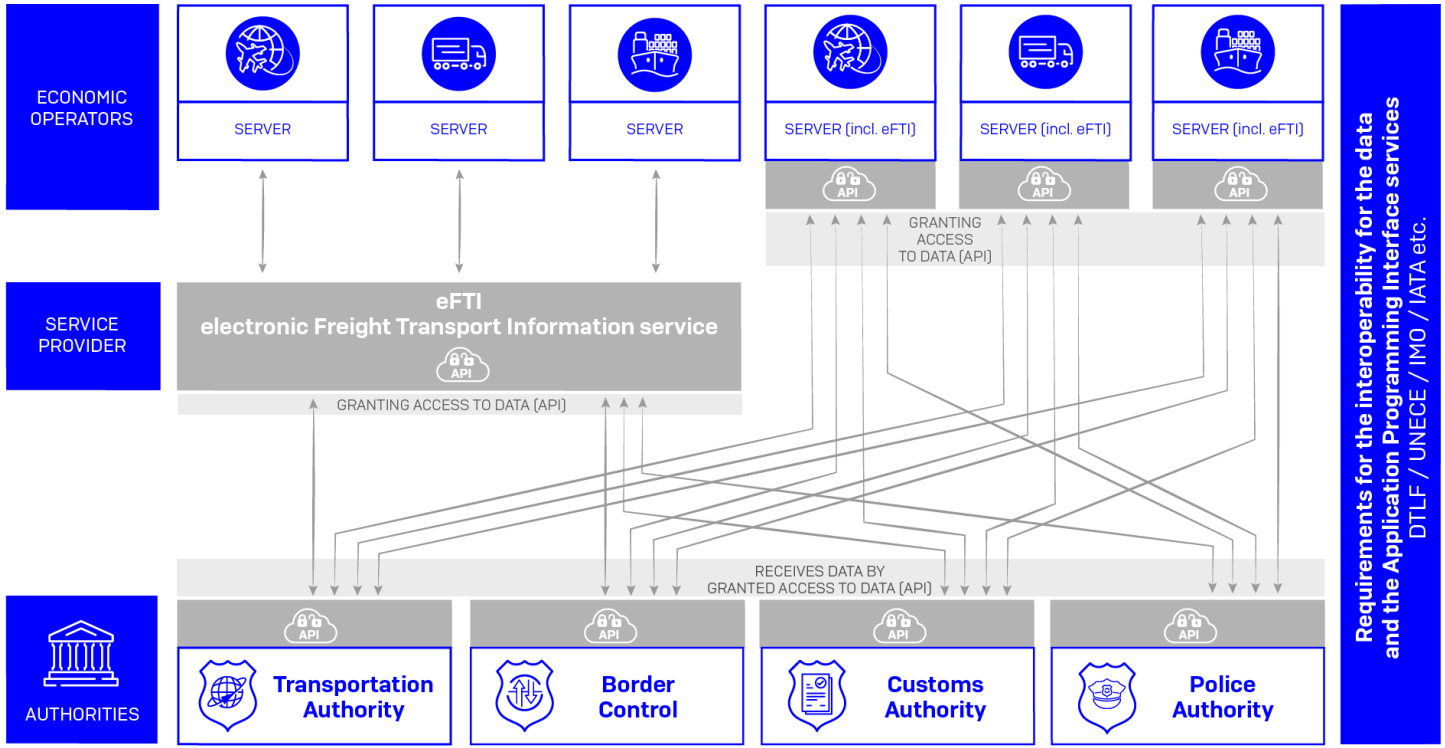
Sisältö

1. Viranomaisille tulee velvollisuus hyväksyä lakisääteiset (asetuksen liite 1 mukaiset) sähköiset tiedot tai asiakirjat. Jäsenmaiden on notifioitava komissiolle kansallisesta lainsäädännöstä. Yrityksiä ei velvoiteta asetuksella toimittamaan tietoja sähköisessä muodossa.
2. Jäsenmaiden viranomaiset panevat hyväksymisvelvollisuuden täytäntöön yhdenmukaisella tavalla
    - Määritellään lakisääteisiin kuljetusta koskeviin tietoihin liittyvä yhteinen tietojoukko ja sen osajoukot
3. Varmistetaan, että jäsenmaiden viranomaisten käyttämät tietojärjestelmät ovat yhteentoimivia keskenään ja yritysten käyttämien ratkaisujen kanssa
    - Määritellään yhteiset menettelyt ja yksityiskohtaiset säännöt, jotka koskevat viranomaisten pääsyä tiedonvaihtoalustoille. Ehdotus sisältää säännöksiä tiedonvaihtoalustoja koskevista toiminnallisista vaatimuksista.
    - Toimenpiteet toteutettaisiin komission delegoiduilla säädöksillä.
    - Ehdotus sisältää säännöksiä vaatimuksenmukaisuuden arviointilaitoksista (liite 2) sekä tiedonvaihtoalustojen ja palveluntarjoajien sertifioinnista. Tietojärjestelmä voi olla myös sertifioidun palveluntarjoajan järjestelmä.
    - Asetusta sovellettaisiin neljä vuotta sen voimaantulon jälkeen. Tällöin toimivaltaisten viranomaisten tulee hyväksyä ja pystyä ottamaan vastaan sellaiset digitaaliset tiedot, jotka liikenteen harjoittajat, logistiikkayhtiöt tai mitkä tahansa muut luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka ovat vastuussa lakisääteisten tietojen asettamisesta toimivaltaisen viranomaisten saataville, toimittavat ne sovellettavan asetuksen ja sen nojalla annettujen delegoitujen säädösten mukaisilla, sertifioiduilla järjestelmillä.

Valtioneuvoston kanta

- Asetusehdotuksen tavoitteet ovat kannatettavia, sillä ne vauhdittavat siirtymää sähköisten dokumenttien ja edelleen koneluettavan datan hyödyntämiseen sekä tukevat digitaalisia sisämarkkinoita ja viranomaistehtäviä
- Suomi pitää tärkeänä, että ehdotuksessa on huomioitu henkilötietojen ja liikesalaisuuksien suoja sekä tietoturva
- Tietojärjestelmiä koskevat tekniset vaatimukset laadittava siten, että yritykset voisivat halutessaan hyödyntää samaa järjestelmää laajemminkin myös yritysten välisessä tietojen vaihdossa
- Tietojenvaihdossa tavoiteltavin tilanne, jossa yritys voi asettaa tiedot saataville omaan ohjelmointirajapintaansa ja antaa pääsynhallinnan avulla toimijoille pääsyn tarvittaviin tietoihin – tieto tarvitsee tallentaa vain kerran – komission tavoittelema järjestelmäarkkitehtuuri jää epäselväksi

Tavoiteltava eFTI-arkkitehtuuri

Valtioneuvoston kanta

- Pakollinen sertifiointimenettely on yksityiskohtainen – tulee selvittää, kannustaisiko vapaaehtoinen sertifiointi yrityksiä vaatimuksenmukaisiin ratkaisuihin
- Kuljetustoiminta kansainvälistä – varmistettava koordinaatio kansainvälisen lainsäädännön, kehitystyön ja standardoinnin kanssa sekä vaikutettava kansainväliseen kehitykseen.
- Komissiolla on laaja delegoitujen säädösten anto-oikeus. Esimerkiksi vaikutuksia kustannuksiin ja käytännön toimintaan on siksi vaikea arvioida. Erityisesti näkemyksiä koskien hajautettuun malliin perustuvaa sähköistä tiedon vaihtoa, kansainvälisen lainsäädännön ja standardisoinnin hyödyntämistä ja hallinnollisen taakan välttämistä olisi syytä huomioida asetusehdotuksen toimivaltuuksissa liittyen delegoituihin säädöksiin.
- eFTI-alustoja ja palveluntarjoajia koskevia vaatimuksia koskevat artiklat ovat yleisellä tasolla perusteltuja, mutta on varmistettava, että ne toteutetaan teknologianeutraalilla tavalla lukkiutumatta tiettyihin toimittajiin.
- Toimeenpanosäädösten laatiminen ei saa tarpeettomasti hidastaa asetuksen voimaantuloa ja digitaalisen tiedon käyttöönottoa.